

DENENÓGE KURÁ?ÍDLÓ GOTS'Ě DENEDEWE KUGÁ?URITĚ

CARA MCKENNA TS'Ě GODĚ
DAVID STOBBE HĚ
DALLIN SCHMIDT
TS'Ě ?EDJHTĚ'Ě HÍSHU

K'ÁSHÓ GOT'JNE
XĚDĚ K'Ě DÁTĚ'E
LUCY ANN YAKELEYA

LUCY ANN YAKELEYA

Lucy Ann Yakeleya la hɨdá Dəhogá goghá Rádeyɨlɨ kó gots'ə K'áshó Got'ine ta gots'ə Dene yárahə't'e. Hɨdú, Júhdá Hɨnéne gota xáhwere Kóé Godéwé Sóbahkó niyá rábe. Beyɨghónéke súde deshɨta xálakedáda gháre, dene xare kó ʔedɨht'é kó ʔayət'ɨ kólí xaré dəxədə hé dehék'əgúʔá hai ʔəkú hɨt'ú ráhɨshu. Hederi dá gákuréhtɔ súde goyɨné got'ódéhʔa, K'áshó Got'ine xədə gogha Yahtɨk'áhtɨ/Lahtaʔedétt'e hɨlɨ hé Denek'é ráʔəts'ərelu hé ʔewé tuk'ets'əhshu gha gáʔurehtə hɨlɨ.

YÁHKALE TÓRÉHT'É, Raylene Cardinal ʔedjht'é Kó góyə judeni ts'ódaneke gáhurehteni goyih't'aré ʔedá xədé ʔek'óne gágoruhtə gogha daheʔa. Hjdúhdzine, ʔeyi xədə la nıpin--ʔihbé. Kádi k'áhjine ʔedjht'é kó deri ghái gogha ʔaragót'e, gots'ə ʔeyi ts'ódaneke ʔeyi ʔehná raxenéné Dene Wá Dzjné keráʔəsj gha ʔeyi ʔedjht'é kó t'áhsá ʔagút'ı gha sórigokéʔa.

"ʔeyi xədə dá ts'uzı hé yerıádadı ghə gákurehtə. Dzjné tóréht'é xədə ʔek'óne, gogháre wáyi ʔedá xədə hé meni gódné ʔakı't'e kokedúhsha gogha," duká gákurehtə Cardinal hadı.

Cardinal ʔeyi Alberta gota, Kikino Tadə Móla Kótá gots'ə ʔahə't'eni ʔeyıni ts'ódane hıseleke ʔedjht'é líe hé rákə k'e déhw'ı ʔələhzə gá-gorehte. Tadə Móla ta gots'ə gáʔurehtə hıı gháre ʔeyi ts'ódaneke judeni gots'ə ʔakı't'e goghə shó kúlé kugháwohʔá yenıwə. ʔeyi ts'ódaneke ʔıts'éfé hé ləht'əwá wət'ə gots'éradewe (ʔeyi ʔəkú hjt'ú xakıdédze) hayızə deri ʔuwani nehk'e goghamə ʔat'ı. Nehk'e ʔı't'ə kádeʔá, ʔeyi ledımahgə, t'osə, gots'ə dadedele ʔekáʔahə't'e gots'ə radewe gú yerı gogha bet'óts'edəhʔa ghə kégode. ʔeyi ʔedjht'é Kó yerı goghə ts'ódaneke gáts'urehtə ʔeyi dene

hék'əgúʔá yeta ʔahʔı--gogháre ʔeyi ts'ódaneke ʔeyi ʔedá hé Tadə Móla gódné kııı kokeduhshá yenıwə gogha ráhohwe. Cardinal ʔeyi ʔedjht'é kó ʔedá xədə k'é w'ıla ts'ódaneke ghame hejə. Tewe Yatı gú ʔeyi lə tewe yatı goyéné yıle hai ʔedá xədə k'é ʔayıla w'ıla gáгурéhtə.

Cardinal ʔədədıni Lac La Biche ʔedjht'é kó ʔayát'ı gú, kéʔegonıhwe gots'ə, ʔedjht'é horénə ʔə rákə ghə ʔarahə't'e gots'ə dúladı gáʔurehtə denewá hııı gháyeıydále, ʔeyi kexóht'é du hıdó ʔeká ʔagóht'e gálayehda gha dúle sónı yereıyıwıle. Horénə xai gots'ə ʔedjht'é gáʔurehtəı ts'éradı yıle ʔeyi yıt'ıq káhxóné ʔedjht'é kó godéwé University of Alberta ʔedjht'é Gáhurehtə ts'úle gha dene gáhurehteni, kıııhshu.

ʔeyi ʔedjht'é kó godéwé ʔeyi gáʔurehte ts'úle gha dene gáhurehtə ʔedeghə gokede gú "ʔeláya, ʔelásho k'u wetə" kədı. Derı néné hogháre denewá dákáʔedekeyıʔa dagháre gákurehtə gú keʔedjht'é ghə ʔarakı't'e

Cara McKenna (@CaraMck) gode shıyələ hé godə dát'ıe ghárayıda hııı. ʔedá hé Tadə Móla hayızə Irish hııı gots'ə Musqueam, Squamish hé Tsleil-Waututh néné rıdénédéle. David Stobbe la Saskatoon, Sask. gots'ə ʔedjht'é hıhshu hııı.

hayít'á ʔedjht'é gáʔurehtę kılı gha ʔedjht'é kugháshu. Cardinal hai 2014 gú gáʔurehtę ghq ʔarahęt'e gots'ę dekóta ts'ódanekę hıdó kık'ę ʔawót'ı gha gorahfe gonezq godúʔa gogha ʔat'ı.

“Ts'ódanekę menı gágorehtę hılıke, xaré dehék'ęgúʔá hé dęxədə hokenıhshq, kokenıhshq hanıdę gots'ęhʔónę ʔedegha róókehwe wolę góʔq kódehsha. Xaré kuta dene bek'ę ʔawıt'ı dene kudələ kugha ts'ılı,” hadı. ʔeyı fot'ınę kuk'ęhtázq gáʔuts'ęruhtę yıle, Cardinal hayızę k'áʔqne hılıqke júhdó gawe gú Denewá k'ę ts'ódanekę gáʔurehtę gú ʔagúja. ʔeyı (TRC) ʔedjht'é kq ráyıdęke ts'ę godę shıkeyulę gha kurıʔenét'ęke ʔeyı hılıqke dádęhshó dúyę gohwę ʔakugóla ghq gots'ę godę shıkeyéla hahęt'ı héyá ʔeká rıgokęʔa gha got'ódęʔa. ʔeyı ʔedjht'é kq ráyıdęke ts'ę godę shıkeyulę gha kurıʔenét'ęke ʔareyónę gogha xədə lefótq horénq ʔq dı, bek'ęhtá k'ınagots'uʔa nodę ʔedjht'e kedeyıt'e k'e rıgokénıla gú, hılıqı gáʔurehtę hé ʔek'qneke gha xədə rıkénıla, gú Denewá ʔek'qneke gots'ęhʔónę gáʔurehtę hé gonezq goduw'ı, gú ʔedjht'é kq ʔat'ıke ʔareyónę denehxare kq, sqba ráhya gú xədə ts'ęhsı, gú yáhnı hé júhdó Dene wáke dá Canada gonezq gówóʔa gha godzınę keyıdı ghq kokedúhsha gha gáʔurehtę wóle.

ʔeyı xədə bek'ęhta k'ınagots'uʔa rıhęya kık'ęhtá gokęduʔá kenıwę gogha ʔeyı ʔedjht'é kq gogha déhw'ıke k'áʔqne Denewá gáʔurehtę hılı kenıwęzq gú ʔagúja. ʔeyı hıdú

gawę gots'ę derı néné gota lą Denewá gáʔurehtęke denęʔı ʔaręht'é kólı ʔeyı ʔedjht'é kq godéwé University of Alberta ʔekáʔagóht'ęı dagháre k'ękeręht'ę ʔagodę gha dúle kólı gogha w'ıla dene hıka ʔats'enıwę hé kedęʔedjht'ę ghq ʔarakıt'e were ʔónę ʔedekedęgha ʔeyı kehénı kugha godéyı.

ʔeyı Rideau Hall Foundation Got'ı ınę, du sqba kuhsı got'ınę kılıke, ʔeyı goshó kuʔegháláyıdá gqsha kılı ʔeyı la derı néné Canada gots'ęhʔónę gonéwózq gqka ʔeghálakeyęda gú hıdú wáyı gots'ęhʔónę Denewá gáʔurehtę gówóle gogha wáyı dene gáʔuręhtę hé ʔegháláyıda k'e rıkuts'ule gha gots'ęrákúdı góʔq. Yerı ts'ę ʔeghálakeyedala, ʔeyı Denewá, ʔerákę hé Tadę Mqłake ta gáʔurehtęke ʔareyónę gogha horénq lemılę gots'ęhʔónę ʔakeréwót'e gqka ʔakıt'ı gha. Gok'ęhtá godéhw'e nıdę súrę ʔehdagonéwı gha.

CHRIS SCRIBE nıwá Saskatoon gáʔurehtę yıle. Besq Nakoda gqdné hılı ha t'ohťénénę k'e yeréhshq. Lq yédıdıshq gots'ę yéradaodęyę gú yızı węhsı, “Jedi Master” bını hé, begoyá ráse hé yerı godéyı gotedęya dagháreyá ʔeká yızı węhsı. Dene xare kq yıdá kólı dehék'ęgúʔá du hedeyıséle gú ʔeyı désha Scribe, hé gózę dégot'ıneke goghq gáʔuręhtę. “Dene súrę menı got'ınę ts'ę dene ʔahęt'e goghq shó hılı yá ruhshę yęnıwę,” Scribe hadı. ʔedędını la, Saskatchewan gots'ę ılıgarıná

yęhxę Nakoda Got'ınę hayızę, Manitoba dáts'ę, Norway House gots'ę ʔedá got'ınę w'ıla hılı. “ʔeká reyq goshó yedeodıyá ta ʔasegqla.”

Hıdú Scribe ʔedędınę w'ıla gáʔurehtę hılı gháre bedágowá, ʔeyı Denewá ts'ılı dá káʔedets'eyıʔa dagháre ʔek'qneke gáts'urehtę, ʔeyı Denewá, ʔerákę hé Tadę Mqła ʔeyıkeyálq dádęhshó kúhé ʔehdagonéwı gogháyęda. ʔeyı menı du bek'ę kuhék'ęgúʔá gá gákurétqle hılı keyá lq. “ʔedjht'ę kq góyę kudoráts'ewé gots'ę Denewá ts'ılı yerı kots'enıhshq goghq kúęgots'ęde, gháre Fot'ınę k'ę káʔedekęyıʔa goch'ąkıdę. Denewá k'ę káʔedets'eyıʔa gotqlú k'ekedede, ʔeyı godéhwá raxęgot'ıne gok'a kukedáodénıhfa ʔekáʔakıt'e,” hadı. “kudayınę wáʔats'ędędı gháre ʔareyónę kehę menı ʔakıt'e gots'ę ʔarakudę hé kuts'ęráts'ędę. ʔeyı yá ʔeyı menı Denewá gáʔurehtę hılı hai súrę dehék'ęgúʔá rıgudı honıhshq nıdę, ʔeyı kehę Denewá ts'ódné dúle ts'ęrákędı.”

Hagú ʔeyı menı gózę got'ınę ts'ę ts'ódanę ʔedjht'ę kq ʔat'ıke, ʔeyıke w'ıla duká gáʔuts'ęrehtę nıdę gogháre ʔeyı Fot'ınę k'ę káʔadıkeyıʔa ts'ırqónę Denewáke ghq dákeręyıwı du ʔęhw'ı ʔareyıwı halq, kokedıhshá gú ʔeyı derı néné k'e rákędę ghq w'ıla, gots'ę níeta gots'ę dá rágóhw'e kokedıhsha. ʔekáht'e kólı ʔeyı Denewáke gáʔurehtę hılıke ʔeyı ʔedjht'ę kq góyę gózęketa ʔeghálakeyedanı,

“golq gots’ę ʔedegharádaokedewei zq,’ hai Scribe hadi. “ʔeyi Denewá yeri kots’enishq ʔeyi Mólak’ę yeri goghq ts’ódaneke gáts’urehtę ʔelegháré lęht’e gú gogháts’eyúda ts’ádi ʔeyi golq gots’ę goghq rádaots’ehwe zq, duká ʔadídi, ‘Gáyahda, dúʔagóht’eni ghq ts’ódone gáts’urehtę gháre dúle ʔareyóné got’óts’edéhʔa.”

Scribe hai duká ʔadi, ʔeyi ʔedədiní bédá k’ínagaw’e dagháre ʔeyi Denewá mení ʔedjht’ę kq godéwé ʔawít’j yeniwęke, hįłqke yeri kexóht’ę du kúhé gonezq godəw’ile la kugha góhsjle kexóht’eyá, Móla k’ę káʔədəkeyjʔa nídé zq dúle golq gots’əhsj. Fot’jné dákáʔədikeyjʔa, ʔeyi Denewá dákáʔədikeyjʔa hé súre ʔeleyená ʔagóht’e, ʔeyi hé ʔedjht’ę kq godéwé ʔawít’j keniwę nídé, dets’ę dugákeyjdi nídézq. ʔeyi hé w’ila ʔeyi mení kqta gqsele gots’ę ʔahęt’eike ʔedjht’ę kq godéwé ʔawít’j keniwę nídé dékqta goch’á lą ʔakejá nídé zq, ʔeyi kegokəʔjle hé godátj hé w’ila goshó kugha godəyi.

Scribe 2005 gú Saskatchewan ʔedjht’ę Godéwé Denewá gáʔurehtę wóle gha gáhurétq ghq ʔarahęt’e. ʔeyi niyá lą niwánita gots’ę súre goyínéta ʔeká ʔagóht’e goghálakeyeda k’ę góʔq. Scribe hai ʔədədiní ʔeyi gáhurétq gú yeri ts’ıʔóné gonezq golqı góhsj

la, ʔeyi mení Denewá gáʔurehtę wohlé yeniwęke súre kegoyanı dene gha gokéhʔq gú denehé ʔeghálakeyeda ʔeyi héyá. ʔeyi ʔedjht’ę kq godéwé ʔeyi héhlake mení kedékqta goch’á lą ʔakudə kugha godəyi nídé kedékqę gots’ę dúle gákuretę. Hagú ʔeyi mení

“Ts’ódaneke mení gágorehtę hįłjke, xaré dehék’ęgúʔá hé dəxədé **honjshq, kokenjshq** hanidé gots’éhʔóné ʔedegha róokehwe wolé **góʔq.**”

gákurehtęike kedehék’ęgúʔá gá gáʔedekurutę gháre gózəke goghq kérágokudə gots’ę ʔakerúwı gha ʔagókədi w’ila.

“ʔeyi ʔedjht’ę kq godéwé golq du súre Denewake gha godágádénitq hénı ʔagóht’e kólı ʔeyıı, Denewá həhlj du goghq ʔədédəyéhđile, gháre gonezq seʔedjht’ę ghálayıda,” hai Scribe hadi. “Ká kodahshq sóni, ʔeyi mení súre Denewá gha t’áhsj hé ʔehdagówoshu kulé nídé lánı kugha góʔq ʔagots’əłə gha, gots’ę derı néné ʔéhná gota

Denewá gáʔurehtę kúle gha gákuretę godahk’ę w’ila yágóla ʔagots’əle gha góʔq, ʔeyiyá lq gots’ę ʔeghálakeyeda...ʔeyi mení gákuruteike súre menı ʔakjł’e ʔedokedeyq gú ʔekáʔagóht’eni ʔakút’j.”

Derı ghái héʔegoniwé gú, ʔeyi Rideau Hall Foundation Got’jné derı Denewá gáʔurehtę kulé gha gákurutę gha k’jńagokeyjʔa gú ʔareyóné gogha Sqba 13.2 million ʔeyi Canada góyə ʔéhná ʔedjht’ę kq godéwé ląhdj ʔedeta lahk’e kidulə gha ríkénıla. ʔeyi sqba kihé Denewá gáʔurehtę kule gha gágoretę k’ę ríkúle hé judenı k’qne ʔeká ʔagóht’e yágóla wáyı gqshá ʔaragokulə gogha. ʔeyi dúʔagóht’e goghálats’eyúda ʔeyi menı súre gáʔuretę gá konishq hįłjke gogha déhw’ı dagháre wolé góʔq, ʔeyi gota Yvette Arcand, ʔeyi University of Saskatchewan gogha Denewá Gáʔurehtę kúle gha gákuretę K’ę gogha K’óhowei hįłj, David Perley, ʔeyi University of New Brunswick hanı ʔeyi Mi’kmaq-Wolastoqey Godahk’ę gogha K’óhowei, gots’ę Roberta Jamieson, bedagháre ʔeyi Indspire rıgqót’q hįłj.

Bill Mintram, ʔeyi Rideau Hall Foundation Got’jné gogha Denewá hé hđánéné kehé xáh-were ʔeghálayeda hįłj hai duká ʔadi, ʔeyi goshó derı kehé forı gok’ę gots’edúʔa ts’ereyıwı kólı

ʔeyi Denewá k'ótá hé gáʔureht'ę h'ıı kúhé f'éré síleta ʔelázhzə gonez'q s'órits'ıdə gháré ʔats'ət'ı gha got'ódéʔa.

“Dúyé ʔak'ót'úʔedi lánı rıgots'éhwi gú, s'qba t'ó gots'éts'edewa gots'ę yeri ʔarey'óné gálats'eyúdá ts'eniw'ę ká gok'éhtá ʔeghálayıdá ts'eniw'ę gha g'óʔle,” Mintram hadı. ʔəd'edıni Saskatchewan ʔedjht'ę k'q godéwé Denewá gáʔureht'ę w'óle gha gáhur'et'q, gots'ę ʔeyi Gabriel Dumont ʔedjht'ę K'q godéwe, ʔeyi University of Regina hé Saskatchewan g'óhé ʔeghálakeyeda k'ıı, gots'ę, gáʔureht'ę ts'ıı gha ʔedjht'ę báhjshú w'ıla h'ıı. “ʔeká ʔats'ejá nıd'ę, yeri dáts'ule ts'eniw'ę du gok'ę rıgodéw'owı g'óʔ, ʔarey'óné got'ıne duʔelázhzə ʔeghálakeyedále nıd'ę ʔarey'óné keh'ę dúyé ʔehda gon'ewı, hotı l'á forı gogha ʔakurı gálats'eyeda gha.”

“ʔeyi Dene s'óʔar'eh't'e kuts'ę god'ę ts'ıhshu gha déhw'ı yeri gogha kut'ódéʔa la,” hadı, “gogháre gogh'q gots'udə gha lérats'uyedé nıd'ę ʔarey'óné léts'ıht'e. Jud'ehy'ó Denewá gáʔureht'ę gh'q gokede nıd'ę, ʔarey'óné hıd'owé kuk'ótá gonez'q g'ow'óʔá kenıw'ę hé w'ıla yeri gogá kokenjsh'q dagháre h'oyı dá gok'e k'ınagots'eyıʔa nıd'ę gonez'q kenıw'ę dagháre gogha xəd'ę rık'elə gha.”

Andrea Brazeau hai, Kangiq-sualujjuaq, Nunavik, gots'ę ʔerákə yáʔah'et'e, ʔeyi hıd'ú ʔuyálele gots'ę ʔeyi dene s'óʔar'eh't'e gogha déhw'ı gota yıda. Dek'ótanı Ulluriaq ʔedjht'ę k'q niyá ʔeghálayeda. ʔeyi Kangiq-sualujjuaq ʔeyi la l'á k'ótá g'qsele yá ʔag'qht'e, gots'ę 2021 hıd'ę McGill University gots'ę gáʔureht'ę h'ıı gha ʔedjht'ę begháh'eshu hé ʔáraheja gú bék'ótá got'ıneke kıheráʔehsj gú k'qbesh'éné hé kıgha k'ótá g'ghá kıgha gok'erakedáde. ʔaf'éranı ts'qdanek'ę ʔedjht'ę tai hé dı k'e déhw'ıke gáʔureht'ę yıle, ʔak'ú gots'ę goot'ódéʔa kodésha hé ts'qdanek'ę kúhé gonez'q g'óʔ w'óle gha gots'éráde h'ıı. Gáʔureht'ę h'ıı dagháre, dene hék'eg'úʔá ʔarey'óné gá bek'ótá ts'qdanek'ę gáʔureht'ę g'qka ʔat'ı. Gol'q gots'ę nehk'e goghame ʔat'ı hé w'ıla ʔerákə xəd'ak'ę gots'ę god'ę. Jud'ehy'ó kuh'ęk'eg'úʔá gá gákur'et'ę nıd'ę ts'qdanek'ę xah hıka ráz'ę ragokedewe, d'odı nıd'ę Dene

Hıshaıke ʔeyi nájak dá besh'q káts'elə gágokereht'ę.

“Ts'qdanek'ę hıʔ'q kúhé ʔeghálayehda hotı du gonez'q ráʔedıʔekewe yıle. ʔedjht'ę k'q g'oyə hotı yeri gh'q gákur'et'ę, k'qneyá duk'q goduhshu g'óʔ kenıw'ę, hé hotı k'er'aji,” Brazeau hadı. “Yə nehk'e kughame ʔats'ət'ı nıd'ę hotı dene ʔehdats'eyıshu ʔeká ʔak'et'ı. Súre menı ʔakı't'e ʔedék'ed'edı hé l'á du ráʔedıʔekewe hé du k'er'aji ʔak'et'ı.”

ʔed'edıni gáʔureht'ę w'óle gha gáhur'et'q gogh'q ráʔedıʔekewe gú ʔeyi ʔedjht'ę segháwoshu gha Fot'ıne k'ę gáserut'ę k'éyıhxa láhtare seh'ék'eg'úʔa gá gáserut'ę w'óle yıle hotı hedeyıse ʔeká ʔáhja. Hıd'ó yédeıke menı t'áhsı wohl'ę yenıw'ę nıd'ę ked'ę k'ótá gots'ę gáʔaxorut'ę kenıw'ę nıd'ę kughá dúle nıd'ę yereh'ę.

“T'ahsj líge ʔegodéwé hıı, ʔeyi dá gáʔureht'ę gh'q káʔedets'eyıʔa gháre dá béhé gots'aʔa ʔeyi ʔed'ę gogh'q ráʔedıʔets'ewé ʔaragots'ulə,” hadı. “ʔeyi dá gásur'et'q hé gonez'q gol'q g'owıhsı ʔeyi la súre Fot'ıne k'ę, gots'ę ʔehw'ıyá ʔerákə hıʔ'qke du gol'qı gok'ehsj.”

Scribe hai yek'ę ʔanıw'ę, “ʔeyi gáʔureht'ę hé gowere gok'ę k'ála lég'qht'e gots'eʔa nıd'ę dúyé ʔehdagon'ewı,” hadı.

ʔegháh Sah 2023, ʔeyi Rideau Hall Foundation Got'ıne kudagháre

ʔeyi ʔéhná gots'ə Denewá, ʔeráke hé Tadə Mǝla ta gots'ə gáʔurehtə hɪlɪke Calgary gokudə gha lékədə. ʔeyi léwədəike dagokedeyɪhké gots'ə hɪdówé nídé Denewá gáʔurehtə hɪlɪ gots'əhʔóné horénɔ lemílé gǝhlɪ ʔagújá nídé dákéodat'ɪ gha sǝnɪ yerahwə. K'é't'a duká ʔats'edeyɪdɪ, “Canada rádəike gots'əhʔóné derɪ néné goghɔ t'áhsɪ ʔareyóné lehúɔ gú goghɔ ráʔədɪʔekewe wolé góʔɔ” gots'ə “denenóge kuráʔídló hé denedewe kugáʔuritə k'é wolé góʔɔ.”

ʔeyi Foundation ʔala sǝba gotáyá kulé gú t'áhsɪ dɪ godet'e dagháreyá ʔakát'ɪ -- Dene xədó, neh, ʔefedəhw'ɪ hé ʔehghɔdɪts'edéʔɔ -- ʔeyi léts'əhdə gots'eyɪdə dagháré. Mintram goghɔ godə gú nodə dáréht'e sǝba gudəyɪkə lá dáréht'e gha sǝnɪ ts'ereyɪwɪ lá gots'əhʔóné yɪɔ. ʔeyi foundation ʔónéta gots'ə ʔedɪht'í kǝ got'íné ke sǝba gokudúkə gha gots'ə gokeyɪdə, hídú gogha du ʔareyóné sǝba kugháwoyə kólí, héhlá ke gokudeyɪkə gú ʔeyi sǝba hé dá ʔeghálayewídá kedeyɪdɪ k'ala gok'éhta ʔeghálakeyúda góʔɔ. ʔeyi gots'əhʔóné Denewá gáʔurehtə horénɔ lemílé gúwólé nídé góʔə ʔedɪht'í kǝ got'ínéke ʔareyóné ʔələhʔə ʔeghálat's'eyeda gha ha Mintram hadɪ.

“Ts'ǝdaneke ʔala ʔedɪht'í kǝ gákuretə kéʔegokerɪwɪ, ʔarakɪt'e

gots'ə du lóodet'é dene gwéht'e ʔedɪht'í kǝ ghákeyedále nídé du menɪ bəht'e hɪlɪ k'é séné w'ila gáʔurehtə wohlé kenɪwə gha góʔɔle gha,” hadɪ. “Kurahfe k'ɪnagots'eyɪʔále hénɪ.”

Scribe gáʔurehtə hɪlɪ dá gogháyeda la, yáhnɪ beshoke ts'eyeda dagháré ʔeká gálayeda

Judóhyá kuhék'egúʔá gá gákuretə nídé ts'ǝdaneke xah hɪka **rázə ragokedewe**, dódí nídé Dene Hɪshaikə ʔeyi nájak dá beshɔ **káts'ələ gágokerehtə.**

gha góʔɔ yenɪwə. Bəsə, Murdo Scribe, haɪ Manitoba ʔekǝ ʔedáta gots'ə gáʔurehtə yɪle gogha súde bodayá gú ʔeyi Manitoba ʔeyi K'óhowe Gáʔuretə Got'ínéke gha ʔedɪht'í kǝ dai yádjɪt'e hé w'ila ʔekǝ ʔeyi Denewá xədó gá gáʔurehtəke w'ila ts'éráyɪdɪ. Scribe gáʔurehte wólé gha ʔedɪht'í kǝ godéwé gots'ə ʔája were ʔónéta gálayída, ts'u yáruyə gha ríáyéle w'ila, tə got'íneke gha w'ila ʔeghálayída. ʔeyi gáʔurehtə wólé gha gahuretə kéʔegonihwɪ gú kahxóné yerɪ beʔeghálayída wólé kegǝhʔɔ.

Bəsə hɪʔone néné ts'ə láhta déya ts'ə xədə wəhsɪ gú duká yédeyɪdɪ, nétt'ə neʔeghálayída yɪle gálayúhdá góʔɔ yédeyɪdɪ, “ʔeyi gáʔuts'erehtə dagháré dene ʔehghɔdɪts'edéʔɔ hé menɪ ʔahít'e gots'ə kegokúhʔa, gháré wáyɪ dene kehék'egúʔá hé menɪ ʔats'ɪt'e kokedúhsha gogha.”

Hagú hɪʔǝ Kikano Tadə Mǝla Kǝtáni, ká ʔɪhbé gogha ts'ǝdaneke ʔedɪht'í kǝ gots'ə k'óokedúʔa ts'é gaw'e. Raylene gágoréhtɔike gots'ə forɪ kenɪwə dúyé. Dá keʔedɪht'í ghálakeyɪda goʔedɪht'í dai ghɔ ʔarahətt'e gots'ə Cardinal derɪ gháí gogha ts'ǝdaneke ʔedɪht'í kǝ híshu goʔedɪht'í gha-layeda. Ts'ǝdaneke dahudehke, “Hɪdó hahshá nídé yerɪ wáhle yerahwə?” Ts'ǝdaneke horénɔ ʔǝ dɪ gáhuréhtɔ ta héhláke gáʔurehtə wohlé yerewə kədɪ. “Gots'ə sǝdɪ gohwə k'éʔagǝht'e,” degáʔurehtə hékədɪ. “Ts'ǝdaneke gághuruhtə yerewə,” ts'ǝdane lígɪ hadɪ.

Cardinal wáhdlonít'ɪ. “Gáʔurehtə wíle kədɪ kúwéhʔɔ, súde segha gonezǝ ʔakədɪ.”

Hederɪ godə haɪ ʔeyi Rideau Hall Foundation Got'íné kúʔə ts'edeyɪt'e. ʔeyi wáyɪ Denewá gáʔurehtə gha dene gághuretə k'é yágóla gá wáyɪ kodewiyá ts'enɪwə nídé ʔeyi sasóné béhé ʔets'edétt'e k'e begodé hɪka ɪɔ gáyahda. cangeo.ca/indigenousteachers